

ks. Józef Gawęł SCJ

NABOŻEŃSTWO DO NAJŚWIĘTSZEGO SERCA JEZUSOWEGO W NASZEJ OJCZYŹNIE W LATACH 1920-2021

Wstęp

Nasi ojcowie i pradiadawie czcili Najświętsze Serce Pana Jezusa, oddawali Mu cześć, poświęcali Mu siebie, swoje rodziny, parafie. Te wszystkie pokolenia Polaków, naszych poprzedników, łączyły swoje życie i nadzieje z Sercem Jezusa. Nabożeństwo do Bożego Serca było mocno związane z pobożnością ludu polskiego. Wyrazem głębokiego przeżywania tego nabożeństwa było czterokrotne poświęcenie naszej ojczyzny Sercu naszego Zbawiciela: w 1920, 1921, 1951 i 2021 roku. Gdy nasi biskupi zawierzali losy naszej ojczyzny Sercu Pana Jezusa, pamiętali o słowach bł. Piusa IX: „Ratunku dla świata należy szukać w Sercu Jezusa i w oparciu życia społecznego na prawie miłości”.

Święty Jan Paweł II powtarzał, że Polska jest drugą ojczyzną kultu Serca Pana Jezusa. Pierwszą jest Francja, gdyż to w Paray-le-Monial, w klasztorze Sióstr Wizytek św. Małgorzata Maria Alacoque miała objawienia Serca Jezusowego. Stamtąd to nabożeństwo rozeszło się na cały świat. Jednak to polscy biskupi przyczynili się do zatwierdzenia i ustanowienia liturgicznego święta Najświętszego Serca Pana Jezusa przez papieża Klemensa XIII w 1765 roku. Wysłali oni bowiem do Stolicy Apostolskiej specjalny *Memoriał*, w którym przedstawili racje teologiczne i historyczne za ustanowieniem takiego święta. Dlatego słusznie Polska nazywana jest drugą ojczyzną kultu Serca Pana Jezusa.

Drugim powodem noszenia tego tytułu była pobożna praktyka czczenia tego Serca istniejąca w Polsce, poczynając od Średniowiecza. Wielu mistyków i ascetów odkrywało Najświętsze Serce Jezusa podczas medytacji i rozważań życia Zbawiciela, a zwłaszcza Jego bolesnej męki i śmierci na krzyżu oraz przebicia na Kalwarii Jezusowego boku, z którego wypłynęła krew i woda. Na szczególną uwagę zasługują polscy teologowie z XVII i XVIII wieku, którzy kultowi Serca Jezusowego poświęcili wiele uwagi i miejsca. Wśród nich na szczególną uwagę zasługuje o. Kasper Drużbicki SJ żyjący w latach 1590-1662. Znana jest jego książeczka poświęcona temu kultowi *Meta cordium Cor Jesu*.

Potwierdzeniem tej prawdy, że Polska poprzez wieki szczególnie czciła Boskie Serce Jezusa, są słowa św. Jana Pawła II wypowiedziane w czasie pielgrzymki w Zakopanem w 1997 roku: „Kościół w Polsce miał wielki wkład w starania o wprowadzenie uroczystości Najświętszego Serca Pana Jezusa do kalendarza liturgicznego. Był to wyraz głębokiego pragnienia, aby wspaniałe owoce, jakie przyniosła ta pobożność, pomnażały się w życiu wiernych w całym Kościele. I tak też się dzieje. Jakże winniśmy wdzięczni być Bogu za wszystkie łaski, których doznajemy za sprawą Serca Jego Syna”.

Na początku XXI wieku, gdy przypominamy sobie historię Polski i Kościoła, a zwłaszcza czasy rozbiorów i niewoli, to musimy stwierdzić, że nasi ojcowie i pradziadowie siłę do przetrwania czerpali z Serca Jezusowego i całkowitego zaufania Mu. Możemy dzisiaj powiedzieć, patrząc na nasze dzieje, że Polska była „zachowana” w Sercu Jezusa. Przeżywane ponowione poświęcenie naszej ojczyzny w 2021 roku było przypomnieniem tej wielkiej roli tego nabożeństwa, a równocześnie jest dla wiernych Kościoła w Polsce, a szczególnie dla nas sercanów, zadaniem, które teraz powinniśmy realizować w naszej pracy duszpasterskiej. Jednak pierwszym naszym zadaniem jest życie na co dzień duchowością Bożego Serca. „Aby dziś prowadzić ewangelizację, trzeba uznać, że Serce Chrystusa jest sercem Kościoła. To On wzywa do nawrócenia i do pojednania. To On prowadzi drogą błogosławieństw serca czyste

i spragnione sprawiedliwości. To On jest twórcą braterskiej wspólnoty członków jednego Ciała. To On zleca nam misję. Zażyłość z Sercem Jezusa sprawia, że serce człowieka otwiera się na cały świat” – uczył św. Jan Paweł II.

1. Poświęcenie Polski w 1920 roku

Nasz naród w niełatwych momentach swojej historii szukał pomocy w nabożeństwie do Serca Pana Jezusa. Tak było w czasie zaborów czy w bardzo trudnej i dramatycznej sytuacji w 1920 roku. W tym roku wydawało się, że wojska bolszewickie zdobędą Warszawę i podbiją cały kraj. Wtedy Episkopat Polski, zebrany na Jasnej Górze 27 lipca 1920 roku pod przewodnictwem prymasa Polski kard. Edmunda Dalbora, dokonał uroczystego oddania i poświęcenia całego narodu i kraju Najświętszemu Sercu Jezusowemu. Nasi pasterze szukali ratunku dla ojczyzny w Sercu Pana Jezusa, któremu oddali Polskę. I wiemy, że się nie zawiedli. Po niecałych trzech tygodniach od tego aktu wydarzył się Cud nad Wisłą. W ten sposób Polska i cała Europa zostały uratowane. W tym akcie poświęcenia, wypowiedzianym uroczystie na Jasnej Górze, zawarte było zobowiązanie: „My, biskupi polscy, idąc śladem poprzedników naszych, którzy pierwsi uprosili zaprowadzenie Mszy Świętej do Twego Serca, przyrzekamy Tobie, w tej uroczystej chwili, że będziemy szerzyli wśród wiernych, a zwłaszcza w Seminariach Duchownych, nabożeństwo do Boskiego Serca Twego i zachęcali rodziny, aby się poświęcały Twojemu Sercu”. Tego samego dnia biskupi polscy oddali także cały naród Matce Najświętszej i obrali Ją za Królową Polski.

W związku z tym oddaniem Polski Sercu Pana Jezusa papież Benedykt XV przysłał list, w którym napisał: „Nic stosowniejszego nie mogliście podjąć celem naprawienia zła naszych czasów, jak ulegając zachętom papieskim ojczyznę Waszą poświęcić Najświętszemu Sercu Jezusowemu i Jego kult święty w narodzie rozszerzać coraz więcej i więcej. Zaiste powzięliście zamiar najpożyteczniejszy jak nigdy: cóż bowiem można wynaleźć zbawienniejszego w tym przewrocie wszechrzeczy, jak wzmożenie miłości Pana Jezu-

sa, który stanowi obronę i mocną podstawę każdej Rzeczypospolitej, który usiłuje wołać i ochładzać przede wszystkim pracujących i obciążonych”.

Te wydarzenia z 1920 roku są dla nas nauką, że w naszej polskiej pobożności zawsze należy łączyć nabożeństwo do Matki Bożej z nabożeństwem do Serca Pana Jezusa. Zawsze bowiem pamiętamy o tym, że „do Jezusa idzie się przez Maryję”. Pamiętajmy o tym, że Polska zawsze była wierna Bogu i ojczyźnie. Była wierna Bogu i człowiekowi. A uczyła się tego od Serca Jezusowego i Maryi, Matki Bożej. Do pięknej tradycji chrześcijańskiej w naszej ojczyźnie należy nabożeństwo do Bożego Serca z pobożnie przeżywanymi pierwszymi piątkami miesiąca oraz poświęceniem osobistym i rodzin Sercu Zbawiciela. Oby te piękne tradycje religijne były podtrzymywane, aby każdy czerpał z nich potrzebne łaski na drodze swego życia.

2. Poświęcenie Polski w 1921 roku

Poświęcenie Polski w 1920 roku dokonane zostało na Jasnej Górze przez samych biskupów bez obecności władz państwowych i wiernych. Było ono przede wszystkim wielkim aktem zawierzenia i błagania: „Panie, ratuj nas, bo giniemy. I jak niegdyś, wyciągnąwszy prawicę, jednym słowem uspokoiłeś burze, tak oddal, Panie, teraz od nas grożące nam niebezpieczeństwo”. Natomiast uroczyste ponowienie tego poświęcenia naszej ojczyzny Bożemu Sercu miało miejsce 3 czerwca 1921 roku w Krakowie z okazji konsekracji bazyliki Serca Jezusowego przy ulicy Kopernika. Gdy cudownie ominęła nas niewola bolszewicka dzięki Cudowi nad Wisłą, nasi biskupi postanowili ponowić poświęcenie Polski Bożemu Sercu, złożone na Jasnej Górze 27 lipca 1920 roku. Tym razem dokonali tego uroczyste, w imieniu całego narodu, w obecności prezydenta Rzeczypospolitej, premiera, rządu, ministrów, wojska i policji, władz państwowych i samorządowych oraz wielkiej rzeszy ludzi. To nowe poświęcenie było zawarciem nowego przymierza narodu z Jezusem Chrystusem.

Świątynia Serca Jezusowego w Krakowie została wybudowana w latach 1900-1921 wysiłkiem wiernych całego narodu, najczęściej wdowim groszem Polaków spod trzech zaborów. Jest ona wotum narodu polskiego dla Najświętszego Serca Jezusowego za odzyskanie niepodległości. Uroczystości poświęcenia tej świątyni trwały od 28 maja do 3 czerwca 1921 roku. Na tę uroczystość został zaproszony cały Episkopat Polski i wielu dostojników kościelnych oraz świeckich. Po poświęceniu tej świątyni kard. Edmund Dalbor – prymas Polski – w otoczeniu biskupów i tysięcy wiernych poprowadził procesję z Najświętszym Sakramentem z nowo konsekrowanej świątyni na Mały Rynek w Krakowie. I tam uroczyście poświęcił naszą ojczyznę Bożemu Sercu.

Uroczystość ta została w ten sposób opisana w „Posłańcu Serca Jezusowego”: „Jak Kraków Krakowem, nie widziano nigdy procesji tak ogromnej i tak przedziwnie pięknej. Z pogodnego nieba świeciło jasno zachodzące słońce, igrając ze złotem szat kapłańskich i z barwnymi strojami tłumu; okna i bramy ulic, przez które przechodził pochód, ozdobione były tysiącem wstęg i sztandarów, dywanów i obrazów; bruk zaścielony kwiatami i zielenią, długi szereg biało ubranych dzieci; cały nastrój olbrzymich tłumów był tak poważny i uroczysty, jakby czuli wszyscy, że zbliża się chwila pełna łaski, która zostanie na zawsze zapisana w życiu narodu”.

Szczytowym punktem tego całego nabożeństwa było oddanie całego narodu Najświętszemu Sercu Pana Jezusa. Po kazaniu wygłoszonym przez biskupa lubelskiego, ks. Mariana Fulmana, który „wśród głębokiej ciszy zebranych Tłumów mówił głosem tak doniosłym, że słyhać go było w każdym zakątku placu, a mówił z wielką powagą o miłości Bożego Serca i naszych względem Niego obowiązkach, przygotowując lud do tego, co miało być najważniejszym aktem całego obchodu – do poświęcenia Polski Sercu Zbawiciela. Po skończonym kazaniu książd Prymas powstał z tronu i ukląkł na stopniach ołtarza. Uklękli też wszyscy biskupi wraz z duchowieństwem, i upadł na kolana lud zebrany. Kiedy zaś całą rzeszę ogarnęła cisza pobożnego skupienia, nadeszła chwila, której daw-

no pragnęło Boże Serce, i wszyscy Jego wierni w Ojczyźnie czcicie-le. Ten, któremu kiedyś przysługiwało prawo koronowania naszych królów, ks. Kardynał Prymas w długim i pięknym akcie poświęce-nia obwołał uroczyście Zbawiciela najwyższym Panem całej Polski.

W akcie poświęcenia zawarte jest nie tylko zawierzenie naszej ojczyzny Bożemu Sercu, ale także znajduje się religijno-społeczny program pracy duszpasterskiej Kościoła. Program ten Kościół re-alizował w okresie międzywojennym. Biskupi w imieniu całego na-rodu wypowiedzieli to w Krakowie: „Niech ci, co rządzą, w Imię Twoje władze sprawują; ustawy nasze niech będą świętego prawa Twego odbiciem; wojsko nasze niech Twym znakiem strzeże granic Ojczyzny; wiedza niech od Twojej prawdy światła zapożycza i Cie-bie publicznie niech wyznaje; życie nasze całe, i społeczne, i ro-dzinne, niech Twym duchem się napoi i na zasadach Twoich się oprze! Usuń spomiędzy nas to wszystko, co prawdzie i łasce Twojej się sprzeciwia, otwórz oczy zaślepionych, ulecz chore serca, obmyj to, co oczyszczenia potrzebuje, weź nas w opiekę przed wrogiem postronnym i przed naszą własną słabością, podbij nas pod świętą władzę Twojej miłości, bo Twoi jesteśmy i do Ciebie należeć chcemy”.

3. Poznański Pomnik Wdzięczności

Wyrazem wdzięczności wobec Bożego Serca za odzyskanie nie-podległości był pomnik Najświętszego Serca Jezusowego w Pozna-niu, zbudowany z ofiar wszystkich Polaków. Został on uroczyście poświęcony w 1932 roku przez kard. Augusta Hlonda – prymasa Polski. Pomysł budowy tego monumentu zrodził się w 1920 roku na Zjeździe Katolickim w Poznaniu zwołanym przez Ligę Kato-licką. Właściwa budowa została zapoczątkowana w połowie 1930 roku. Zjednoczyła ona cały naród. Wszyscy zbierali ofiary na ten cel. Z przekazanej przez matki Poznania złotej biżuterii wykonano złote serce Pana Jezusa. Stał w centrum Poznania – tam, gdzie do 1918 roku stał spiżowy pomnik kanclerza Ottona von Bismarcka, inspiratora brutalnej polityki germanizacyjnej. W tym roku Pola-cy zburzyli ten znienawidzony symbol niewoli. Wtedy postanowio-

no, że w tym miejscu powinien powstać pomnik wdzięczności za niepodległość.

Uroczystego poświęcenia tego pomnika dokonał kard. August Hlond w asyście biskupów, setek księży, posłów, senatorów, władz miasta i województwa poznańskiego oraz przedstawicieli różnych organizacji kościelnych. Powiedział on wtedy: „Oddajemy ten pomnik uroczysto w straż i opiekę pokoleniom z wiarą, że będą wysnuwały naukę i ojczyście motywy do czynów patriotycznych. W tej chwili cały naród skupia się koło Serca Jezusowego, koło Serca, które jest źródłem i symbolem miłości. Niech ten pomnik będzie upomnieniem do jedności, upomnieniem do zgody i snucia tej myśli Bożej poprzez dzieje”. Na monumencie tym wyryto napisy: SACRATISSIMO CORDI – POLONIA RESTITUTA, oraz: BŁOGOSŁAW PANIE NASZEJ POLSKIEJ ZIEMI. Pomnik ten został zniszczony przez hitlerowców w październiku 1939 roku. Mówił o nim bł. Stefan Wyszyński: „Padł pomnik Wdzięczności w gruzy, a ze spiżu postaci Chrystusa wydarto serce, wotum wdzięcznej Polski. Straszna jest wymowa tej zbrodni i jakże pouczająca. Wróg wiedział, co jest mocą narodu. Wiedział, że naród bez Serca żyć nie może. Wiedział, że serce narodu jest w Sercu Boga. Tu tkwi sens zbrodni. Zabić Polski nie zdoła nikt, kto nie zabije w niej Ducha Bożego i kto nie wyrwie z jej serca Serca Bożego”.

O powstaniu Pomnika Wdzięczności w 1932 roku zdecydowało pokolenie Polaków, którzy wywalczyli niepodległość ojczyzny. Taką wybrali formę dziękczynienia za odzyskaną niepodległość naszego kraju. W przedwojennej Polsce kult Serca Jezusowego cieszył się ogromną popularnością. Temu nabożeństwu, którym żyła cała Polska, przypisywano pokonanie „trzech orłów”, czyli symbolicznie państw zaborczych. Odzyskanie niepodległości po 123 latach niewoli i zrzućcenie jarzma tej niewoli uważane było za cud wymodlony przez nabożeństwo do Bożego Serca. Pokolenie, które rzuciło to jarzmo, postrzegane jest jako najwspanialsze pokolenie w całej historii Polski. To ono zdecydowało, by wotum wdzięczności był pomnik ku czci Serca Pana Jezusa. Poświęcenie tego Po-

mnika Wdzięczności było także okazją do przypomnienia całemu narodowi przez kard. Augusta Hlonda programu wypowiedzianego w akcie poświęcenia narodu polskiego Bożemu Sercu w 1921 roku. Wyrażały to słowa: „Niech ten pomnik będzie upomnieniem do jedności, upomnieniem do zgody i snucia tej myśli Bożej poprzez dzieje”.

Tak jak nasi ojcowie w bardzo trudnych czasach szukali pomocy i ratunku w nabożeństwie do Najświętszego Serca Pana Jezusa, tak i my dzisiaj żyjący powinniśmy szukać pomocy i siły w Sercu Jezusa. Papież Benedykt XVI często powtarzał słowa św. Augustyna: „Powróćmy do Serca”. Powrót do Serca Jezusa będzie umocnieniem jedności i przyjaźni z Chrystusem, wyrażającym się w większej miłości do Niego oraz wypełnianiu Jego woli. Będzie także usuwaniem zła moralnego z życia rodzinnego i społecznego. Serce Jezusa będzie nas uczyło wzajemnej miłości, pojednania i współpracy dla dobra wspólnego, których tak bardzo dzisiaj potrzebujemy. Ten powrót do serca będzie budowaniem cywilizacji miłości i urzeczywistnieniem Jego królestwa na ziemi oraz kształtowaniem nowych relacji opartych na sprawiedliwości i miłości. Będzie on realizacją aktu ślubowania z 1921 roku, ale także i tego z 2021 roku.

Polska staje dzisiaj przed nowymi wyzwaniem oraz pokusami racjonalizmu i materializmu współczesnego świata. Jesteśmy świadkami odchodzenia od Boga, od przykazań Bożych, od życia duchem Ewangelii.

Tak wielu, szczególnie młodych, wypisuje się ze wspólnoty Kościoła, dokonuje apostazji, przeciwstawia się miłości, jaką Bóg nam objawia w swoim Najświętszym Sercu.

Ten świat jest coraz częściej światem bez Boga i bez miłości. Trzeba więc, kierując się naszym doświadczeniem wiary, powracać do Serca Bożego i ukazywać Je jako źródło życia i świętości oraz nadzieję na lepsze jutro.

W okresie międzywojennym nabożeństwo do Serca Jezusowego było w Polsce bardzo popularne; można powiedzieć, że było ono najważniejsze w pobożności wiernych. Jaki był wkład księży serca-

nów w jego rozwój? Otóż w okresie międzywojennym (1928 rok) przybyliśmy do Krakowa i nastąpiło nasze osiedlenie na ziemiach polskich. To czas budowania fundamentów pod przyszłą prowincję. Na początku była to mała grupka księży, która nie miała jeszcze możliwości, by w znaczący sposób włączyć się w apostołstwo. Można tylko stwierdzić, że pierwsi sercanie pochodzili z rodzin i parafii, gdzie kwitnął kult Serca Pana Jezusa. Dlatego zdecydowali się wyjechać za granicę do nowicjatu i na studia, podejmowali wielkie ryzyko, by w przyszłości być apostołami Bożego Serca w Polsce. Warto przypomnieć, że mamy tylko jeden list o. Leona Jana Dehona do polskich kleryków z 1924 roku, gdzie pisze: „Polska czci Najświętsze Serce Jezusa. Załóżcie piękną Polską prowincję”. Została ona założona w 1947 roku.

4. Poświęcenie Polski w 1951 roku

Polska trzykrotnie dokonywała aktu poświęcenia się Bożemu Sercu. Miało to miejsce w 1920 oraz 1921 roku. Ponownie uczyniono to w 1951 roku w obliczu narastających prześladowań ze strony ówczesnych władz komunistycznych. Poświęcenie to było przygotowywane przez trzy lata. W niedzielę 4 stycznia 1948 roku z ambon polskich kościołów został odczytany list pasterski Episkopatu Polski *O osobistym poświęceniu się Najświętszemu Sercu Jezusowemu oraz o Jego intronizacji w rodzinach*. W liście tym biskupi pisali: „My, biskupi Wasi, postanowiliśmy wezwać naród nasz do uroczystego poświęcenia się Boskiemu Sercu Jezusa, które jest źródłem życia i świętości oraz zmartwychwstaniem naszym”. W liście tym zapowiedziano uroczyste poświęcenie narodu i Rzeczypospolitej Boskiemu Sercu Jezusa. I to poświęcenie miało stać się faktem historycznym w dziejach narodu. Wstępem do tego aktu było oddanie Polski Niepokalanemu Sercu Maryi wobec milionowej rzeszy wiernych na Jasnej Górze w 1948 roku.

W liście tym podkreślono, że oddanie się Sercu Jezusa stanowi niezawodny ratunek dla świata, a szczególnie dla Polski. Wprawdzie były to słowa całego Episkopatu, ale prymas August Hlond miał de-

cydujący głos w sprawie powstania listu i jego treści. List ten, który przygotowywał cały naród polski na wielki akt poświęcenia się Sercu Zbawiciela, najlepiej charakteryzuje jego nauczanie o Sercu Jezusa. Do jego powstania przyczyniły się prywatne objawienia sługi Bożej Rozalii Celakówny. Przygotowania do tej uroczystości poświęcenia ojczyzny trwały trzy lata. Były one czasem odrodzenia i powrotu do Boga. „Dlatego zwracamy się z tym orędzieniem naszym do wszystkich pasterskiej pieczy naszej powierzonych kapłanów i wiernych, byście zrozumieli doniosłość i wielkość aktu, do którego was pobudzić chcemy. Poświęcenie Sercu Zbawiciela nie może być oczywiście jakąś przemijającą zewnętrzną tylko uroczystością, którą się przeżywa wśród napięcia uczuć religijnych, a potem puszcza się w niepamięć. Nie, musi to być początek nowego życia, życia z Chrystusem i w Chrystusie. Błagalna prośba, z którą się zwracamy do Serca Boskiego Mistrza: «Uczyń serca nasze według Serca Twego», niech będzie w tym roku codzienną z głębi duszy płynącą modlitwą”.

List ten zwraca najpierw uwagę na osobiste oddanie się Sercu Jezusowemu. Najpierw należy odnowić swoje serce. Wszelkie reformy trzeba zaczynać od siebie, „wyłamać się z niewoli zła, zepsucia, nienawiści, nieuczciwości, z kajdan siedmiu grzechów głównych: z pychy, chciwości, cielesności, opilstwa, gniewu, lenistwa – i odnowić siebie w Chrystusie”. Tej pracy wewnętrznej nad przemianą swego osobistego życia przez osobiste oddanie się Bożemu Sercu przeznaczony był cały 1948 rok: „Kto sam siebie poświęca Sercu Zbawiciela, ten uznaje Jego panowanie nad sobą, postanawia żyć według Jego przykazań, by miłością płacić Mu za Miłość, wiernością wynagradzać Mu za krzywdy, których Pan nasz tyle doznaje od niewdzięcznego świata. Toteż ta przez samego Chrystusa odnowiona praktyka jest jednym z najskuteczniejszych środków dźwignięcia się, czy to z grzechu, czy ze złych nałogów i postępowania naprzód na drodze uświęcenia”.

Następnym etapem przygotowania się do oddania ojczyzny Bożemu Sercu były lata 1949-1950. Celem tego etapu była odnowa rodziny: „Potem w Chrystusie odnowić rodzinę polską, swoją rodzinę przede

wszystkim. Wynieść za próg z domu to, co by się Panu naszemu nie podobało, iżby On mógł być gościem i przyjacielem ukochanym, jak gdyby członkiem i głową rodziny. A z rodzinami i przez rodzinę odnowią się w Chrystusie parafie i ojczyzna. (...) Drugi akt w naszym oddaniu się Najświętszemu Sercu – poświęcenie Mu rodzin katolickich. Gdzie rodziny są religijne, moralnie zdrowe, tam nie potrzeba się lękać o przyszłość narodu. Dom, w którym czczą, powtarzamy: czczą naprawdę, na każdy dzień, najśłodsze Serce, staje się jego świątynią. Praktyka poświęcenia rodzin, zwana również intronizacją Serca Jezusowego w rodzinach, znana jest w naszym kraju. Pragniemy gorąco, aby zwłaszcza w tym roku nie było żadnej szczerze katolickiej rodziny, żadnego stowarzyszenia czy zakładu katolickiego, które by się nie poświęciły Najświętszemu Sercu Jezusowemu. Niechaj ono zapanuje we wszystkich domach i zespołach polskich, a dusze ich mieszkańców niech uświęci i przemieni na wzór Serca swego”.

Na dzień poświęcenia ojczyzny wybrano 28 października 1951 roku – uroczystość Chrystusa Króla. Ceremonię poprzedził tydzień modlitw do Serca Jezusowego. Poświęcenie miało miejsce równocześnie we wszystkich zakątkach Polski: w katedrach, w kościołach parafialnych i zakonnych. Tego aktu dokonał cały naród na czele z prymasem Polski bł. Stefanem Wyszyńskim i całym Episkopatem: „Nasz akt poświęcenia będzie tedy najpierw wielkim publicznym wyznaniem wiary, że Jezus Chrystus jest dla nas nie tylko rzeczywistą, historyczną postacią, ale prawdziwym Bogiem, Odkupicielem i Królem całej ludzkości. Przez uroczyste poświęcenie narodu, wyrażamy niezłomną wolę, by wszystkie dziedziny życia naszego były urządzone według zasad Jezusa Chrystusa. Chcemy wiarą Chrystusową w całej pełni żyć, Kościoła świętego bronić, całe życie osobiste, rodzinne i narodowe kształtować według zasad Ewangelii”.

5. Inne ważne wydarzenia XX wieku

Do takich ważnych wydarzeń należy jubileusz 200. rocznicy ustanowienia liturgicznego święta Najświętszego Serca Jezusowego przeżywany w 1965 roku. Święto to zostało ustanowione przez

papieża Klemensa XIII w 1765 roku. Z tej okazji zorganizowano wielką uroczystość w Bolonii we Włoszech, na którą został zaproszony przez kard. Giacomo Lercaro prymas Polski bł. Stefan Wyszyński. W czasie tych uroczystości nasz prymas podkreślił wkład, jaki w ustanowienie tego święta wniósł Episkopat Polski, który w Memoriale wysłanym do Klemensa XIII przedstawił racje teologiczne i historyczne przemawiające za tym świętem. Pismo wystosowane wówczas do Stolicy Apostolskiej było całościowym traktatem teologicznym, który odegrał ważną rolę w pracach rzymskiej kongregacji i przyczynił się do udzielenia przez papieża pozytywnej odpowiedzi na skierowaną prośbę. Ten Memoriał był wyrazem wiary i pobożności polskiego Kościoła, który oddawał cześć Bożemu Sercu jeszcze przed objawieniami św. Małgorzaty Marii Alacoque.

Z okazji tego jubileuszu bł. Stefan Wyszyński wydał specjalny obszerny list pasterski w 1965 roku do wiernych w jego archidiecezjach. Przypomniął w nim teologię Bożego Serca oraz rolę jego kultu w życiu Kościoła i każdego chrześcijanina. Według błogosławionego prymasa kult Serca Jezusowego rozprzestrzenił się po całym świecie i zakorzenił tak głęboko, że nie można go oddzielić od chrześcijańskiej pobożności i życia religijnego. W tym liście nie tylko odwoływał się do historii kultu Bożego Serca, lecz ukazał jego aktualność i potrzebę w naszych czasach. Jest on potrzebny, aby kształtować nowe i otwarte serca na wzór Serca Chrystusa, i by w ten sposób budować cywilizację miłości. „Serce Jezusa wszystkich ze sobą jedna, miłością jednoczy. Niech więc wszyscy pracują nad tym, aby nie było wśród nas niezgody, swarów czy podziału serc. Przeciwnie, niech wszędzie panuje prawdziwa jedność, zgoda, wzajemne przebaczenie i ta święta, ofiarna dobroć, której uczył nas własnym przykładem ukochany Zbawiciel”.

Z okazji tego jubileuszu kard. Karol Wojtyła wydał także list pasterski do wiernych archidiecezji krakowskiej, przypominający najważniejsze dane historyczne i teologiczne dotyczące tego kultu. W swym liście pasterskim przypomniął rolę Krakowa dla rozwoju

kultu Bożego Serca na naszych ziemiach. To w Krakowie bowiem 16 czerwca 1875 roku zgromadzili się biskupi polscy ze wszystkich trzech zaborów, by poświęcić Polskę Bożemu Sercu. Miało to miejsce na krakowskim rynku po Mszy Świętej odprawionej w kościele Sióstr Wizytek. Przypomniawszy w nim, że „Nabożeństwo to posiada wpływ wybitnie uszlachetniający na poszczególne dusze. «Serce Jezusa, źródło życia i świętości» – wołamy w litanii – prosząc, by dopomagało to Serce do «wzmocnienia wewnętrznego człowieka» (Ef 3,16) w każdym z nas. Dlatego też tak szeroko rozpowszechniła się praktyka poświęcenia Najświętszemu Sercu – poświęcenia osobistego, poświęcenia rodzin, a także całych społeczności: parafii, diecezji, narodów. W ten sposób Serce Jezusa nieustannie pracuje nad sercami naszymi”.

Poświęcenie Polski w 1951 roku – po zakończeniu drugiej wojny światowej, w obliczu przemian ustrojowych, ekonomicznych, politycznych zachodzących w Polsce – było zawierzeniem losów naszej ojczyzny Bożemu Sercu. Zagrożona bowiem została nasza chrześcijańska tożsamość narodowa oraz przyszłość Kościoła. W 1976 roku – w 25-lecie tego poświęcenia – nasi biskupi ponownie wezwali naród do ponowienia tego aktu oddania. W wydanym liście pasterskim przypomnieli, czym było to poświęcenie w 1951 roku. Uzasadniali potrzebę ponowienia tego oddania się Sercu Chrystusa, tym bardziej, że „walka między wiarą i niewiarą, między wiernością dla Boga i Jego przykazań a porzuceniem Go i Jego Ewangelii, trwa w dalszym ciągu. Zmieniały się nieco metody tej walki, ale istota pozostała ta sama”. W liście tym biskupi zachęcają do znanej praktyki codziennego ofiarowania siebie i całego dnia Boskiemu Sercu, jako przypomnienie zobowiązań chrztu świętego. Ta praktyka staje się świętym zwyczajem czcicieli Serca Zbawiciela. Podkreślają znaczenie comiesięcznej Mszy Świętej i Komunii Świętej w każdy pierwszy piątek miesiąca. Ta praktyka, jeśli jest dobrze przeżywana, przyczynia się do pogłębienia życia duchowego i odnowy poszczególnych osób i rodzin.

6. Odnowienie poświęcenia narodu polskiego w 2021 roku

Uroczystość odnowienia poświęcenia narodu polskiego Najświętszemu Sercu Pana Jezusa miała miejsce w bazylice Najświętszego Serca Pana Jezusa w Krakowie 11 czerwca 2021 roku. Był to uroczysty akt ponownego zawierzenia dokonany w samą uroczystość Najświętszego Serca Jezusowego, gdy liturgia Kościoła zachęcała nas, abyśmy patrzyli na Tego, którego Serce zostało otwarte na Kalwarii włóczęnią żołnierza. Dokonało się w tej świątyni, o której na dzień jej konsekracji w 1921 roku napisał generał jezuitów Włodzimierz Ledóchowski: „Niech ta nowa świątynia stanie się ogniskiem drogocennych łask dla całej Polski, niech płynie z niej nieustanny hymn chwały i dziękczynienia Boskiemu Sercu – niech będzie dla nas symbolem jedności i łączności w pracy nad szerzeniem królestwa Bożego na ziemi”.

Dobrze wiemy, czym było nabożeństwo do Bożego Serca w naszej ojczyźnie i ile przynosiło ono błogosławionych owoców w życiu poszczególnych osób, rodzin czy parafii; ile wносиło dobra w nasze życie osobiste i społeczne. Gdy gromadziły się czarne chmury nad ojczyzną czy Kościołem, pasterze Kościoła szukali pomocy w Sercu Jezusa. W obecnej trudnej sytuacji pandemii oraz wielkich podziałów w naszym społeczeństwie uciekamy się do Serca Jezusowego, które jest hojne dla wszystkich, którzy Je wzywają.

Uroczystości, która miała miejsce w Krakowie, przewodniczył abp Stanisław Gądecki, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski, który dokonał także ponowienia *Aktu i zawierzenia Kościoła i Ojczyzny Bożemu Sercu*. „Powierzamy Ci całe nasze życie osobiste, rodzinne i społeczne, które pragniemy oprzeć na trwałych zasadach Ewangelii. Podobnie jak przed stu laty, w pokorze poświęcamy się Twojemu Najświętszemu Sercu, oddając naszą Ojczyznę w Twoje władanie (...). Jezu, uczyn nasze serca na wzór Serca Twojego, abyśmy umieli tracić życie w służbie najbardziej potrzebującym, najsłabszym i bezbronny. W tym trudnym czasie pandemii poprowadź nas ku chorym i starszym oraz tym, którzy opłakują swo-

ich zmarłych. Otwórz nasze serca na tych, którzy zostali boleśnie zranieni we wspólnocie Kościoła, aby dzięki Twojej łasce ich rany zagoiły się i aby ponownie zaznali pokoju”.

Ojciec Jarosław Paszyński SJ, prowincjał Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego, zwrócił uwagę w homilii Mszy Świętej na to, że „Serce Jezusa jest sercem Kościoła. Kult Najświętszego Serca Pana Jezusa uwydatnia to, co jest sercem Kościoła – miłość Boga do nas i naszą odpowiedź na tę miłość na wzór miłości Jezusa. Św. Jan Paweł II nazywał to cywilizacją Serca Chrystusa, cywilizacją miłości”. Dodał, że w budowaniu tej cywilizacji pomocny może być program duchowej formacji zawierający trzy rzeczy: adorację, komunię i zadośćuczynienie.

W uroczystej Eucharystii sprawowanej w tej bazylice oraz w zawierzeniu Polski Bożemu Sercu wzięli udział wszyscy biskupi polscy przebywający na 389. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski, które odbywało się w dniach od 11 do 12 czerwca 2021 roku na terenie archidiecezji krakowskiej.

7. Księża Sercanie

Wśród wielu inicjatyw apostolsko-duszpasterskich naszej Polskiej Prowincji w tym okresie, dotyczących kultu Serca Pana Jezusa, należy na pierwszym miejscu wymienić misje Serca Jezusowego, czyli misje intronizacyjne. W czasie ich trwania następuje poświęcenie rodzin Sercu Jezusa połączone z intronizacją Jego obrazu w domu, który Mu się ofiarował. Intronizacja dokonuje się w czasie misji parafialnych według ustalonego rytuału. Misje Serca Jezusowego zostały zapoczątkowane w Polsce w diecezji gorzowskiej w 1962 roku. Rozpoczęli je misjonarze ludowi z obu prowincji jezuickich. W 1963 roku zaangażowali się w nie księża sercanie. Początkowo pracowali razem z jezuitami, ale po kilku latach nasi księża prowadzili je samodzielnie. Tymi misjami objęte zostały prawie wszystkie polskie diecezje. Misje i rekolekcje intronizacyjne nadal są przeprowadzane przez naszych współbraci. Polska Pro-

wincia była znana z ich głoszenia. Należy wyrazić tu uznanie wobec wszystkich misjonarzy, którzy zaraz po zakończeniu wojny głosili oraz nadal głoszą rekolekcje i misje.

Apostolska praca prowincji nie zamykała się tylko w pracy misyjnej. Należy tu podkreślić różne formy głoszenia miłości Bożego Serca przez współbraci w pracy parafialnej, dydaktyczno-formacyjnej, także przez środki masowego przekazu. Dzięki przemianom politycznym i odzyskanej wolności nasza prowincja rozpoczęła wydawanie od 1990 roku kwartalnika „Czas Serca”, poświęconego duchowości Serca Jezusowego. Również wtedy powstało wydawnictwo DEHON, które wydało wiele cennych pozycji książkowych dotyczących duchowości i nabożeństwa do Serca Pana Jezusa. Współpracowało ono z Sercańskim Ośrodkiem Krzewienia Kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa, założonym przez ks. Jerzego Węlnę SCJ, i wydało wiele pozycji, zwłaszcza w okresie przeżywanego jubileuszu 250-lecia ustanowienia święta Serca Jezusowego. Należy tu także wymienić Radio Profeto, a także Duszpasterstwo Przedsiębiorców i Pracodawców TALENT. Obie te organizacje starają się pracować w duchu o. Leona Jana Dehona i szerzyć duchowość Bożego Serca.

Należy tu także wymienić Sercańską Wspólnotę Świeckich. „Jest ona ruchem apostolskim osób świeckich, które uczestnicząc w duchowości i misji Zgromadzenia Księża Najświętszego Serca Jezusowego (księży sercanie), pragną aktywnie włączyć się w dzieło budowania Królestwa Serca Jezusowego w świecie” (*Statut SWS* n. 1). Wspólnota ta ma cel duchowy i apostolski. Celem duchowym jest stałe pogłębianie życia chrześcijańskiego w wymiarze osobistym i wspólnotowym zgodnie z charyzmatem Zgromadzenia. Natomiast celem apostolskim jest czynny udział w apostolskich dziełach Kościoła i Zgromadzenia.

Cała ojczyzna z radością przeżywała w 2021 roku uroczysty akt ponowienia poświęcenia Bożemu Sercu. Akt ten jest odpowiedzią na aktualne wyzwania, przed którymi stoi Kościół w Polsce. Stano-

wi on także zobowiązanie i program pracy duszpasterskiej na najbliższe lata.

W tym samym dniu 11 czerwca 2021 roku, kiedy został ponowiony akt poświęcenia w bazylice Najświętszego Serca Pana Jezusa w Krakowie, przedstawiciele sercanów – zebrani bardzo licznie w Stadnikach – dokonali poświęcenia naszej prowincji. Ten uroczysty i bardzo ważny akt poświęcenia jest dla polskich sercanów programem na nadchodzące lata, który winniśmy realizować w naszym życiu osobistym i wspólnotowym.

W duchu tej realizacji zrodził się w Prowincji Polskiej najnowszy pomysł i inicjatywa, a mianowicie – Sercańskie Centrum Duchowości, które rozpowszechnia ideę kultu Serca Bożego poprzez rozsyłanie materiałów duszpasterskich i homiletycznych na każdy pierwszy piątek miesiąca. Co roku organizuje także tematyczne sympozjum naukowe przybliżające tematykę Najświętszego Serca Jezusowego.